

Teijo Saari

Apulaisprofessori, ylilääkäri
Turun yliopisto, Tyks
teisaa@utu.fi

PROFFAN PALSTA

Opin edelleen

Finnanestin viime vuonna tekemästä lukijakyselystä jäi mieleeni erästä lukijaa askarruttanut kysymys ”Mitä professorit tekevät?” Koetan seuraavassa vastata kysymykseen, mutta vastuu on lukijalla, kuten tällaisissa kirjoitelmissa on tapana heti alkuun mainita.

Professorien työ koostuu kaikkialla maailmassa samoista elementeistä: opetuksesta, hallintotyöstä ja tutkimuksesta. Pyhä kolminaisuus täyttää päivämme ja muodostaa yleensä täydellisen sillisopan puhumista, kirjoittamista ja lukemista niin, että fokus vaihtuu päivän aikana useita kertoja asiasta toiseen ja takaisin. Kaukana on se idealisoitu ajatus professorista, joka viettää kesänsä leppoisasti lueskellen ja ajatuksiaan kehitellen.

Hallinnon hoitaminen syö miestä ja naista. Suomalaista hallintobyrokraatia vaivaa taannoisia porvariministereitä demonisoanut käsitys professorien leppoisasta elämästä. Imperiumin vastaisku tuntuu arjessa. Hallintoa lateralisoidaan kiihtyvällä tahdilla, mistä seuraa erinäisiä raportointitehtäviä, olemassaolon oikeutuksen perusteluja ja varsinaisen ydintehtävän toteuttamista pikkutunneilla.

Enimmäkseen professori yrittää nykymaailmassa selvitä. Meitä kaikkia kiusaava sähköposti piinaa akateemisessa työssä samalla lailla kuin muuallakin. Vastaamattomuus sähköposteihinne kertoo kenties siitä, että professori elvyttää juuri nyt hätää kärsivää tutkimusprojektia tai on kolmituntisessa kokouksessa, mistä kotiin seuraa tuntikaupalla töitä.

Välillä tuntuu, ettei tiede ja opetus ole työ vaan kutsumus - pitäisipä sen olla jopa harrastus.

Opiskelija tarvitsee opastusta, tukea ja keskustelukumppania vuodet läpeensä. Juuri siksi tämä työ on niin kiehtovaa ja mielekästä. Ilahduttavaa on myös huomata, että siellä täällä ymmärretään arvostaa dosentteja. Nuorison mieleen palannut halu tehdä tutkimusta lämmittää mieltä suuresti ja uskon että pahin lama ”kaiken maailman dosenttien” halveksumisessa on ohitse.

Vai onko? Yliopistolaitosta on kuluneen kymmenen vuoden aikana uudistettu sellaisella vimmalla, etteivät uudistajat enää itskään taida tietää, mitä sillä haetaan.

Strategista tutkimusta ja oppimaan oppimista hoetaan juhlapuheissa, mutta melun keskellä joku voisi kysyä, mitä visiota strategiaamme palvelee ja mitä pitäisi oppia oppimaan? Hengen sivistystä kaiketi-kin - väittävät viisaat. Mielestäni on sulaa hulluutta vaatia korkeinta opetusta antavalta instituutiolta pelkästään seuraavien vuosien kuviteltuja tarpeita palvelevia yksilöitä.

Elokuvassa ”Spotlight” kuvattiin erään instituution merkityksellisyyttä toteamalla, että se ajattelee vuosisadoissa. Tenure track -hirressä kiikkuva apulaisprofessori saa lohtua ajatuksesta yliopiston pysyvyydestä ja merkityksestä ihmiskunnan sivistäjänä ja ajattelun perinteiden vaalijana. Ajatusta on mukava vaalia fantastisen uuden yliopiston uraportaita kiivetessään. Yliopistolaitos voidaan Suomesta murjoa tyystin, kun siivotaan paikkoja curling-lasten tarpeisiin, mutta mieltä ilahduttaa ajatus siitä, ettei instituutio itsessään kuole. Jossakin elää aina yhteisö, joka arvostaa sivistystä ja tietoa itsessään, ilman koululauseita innovatiivisuudesta, tuottavuusloikasta tai tuloksellisuudesta.

Hallinnon hoitaminen syö miestä ja naista.